

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ποιότητας Ζωής

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ΝΟΜΟΣ 3094/2003 «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις», άρθρο 4, παράγραφος 6)

(Υπόθεση 5207/2005)

ΘΕΜΑ:

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ**

ΒΟΗΘΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ: Χρύσα Χατζή

Χειριστές: Χαρίκλεια Αθανασοπούλου, Δημήτρης Βελαώρας, Σωτήρης Στασινός

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2006

Σχετικά:

1. Η υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 107112/19.05.1998 ΚΥΑ Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Μεταφορών.
2. Το υπ' αριθ. πρωτ. 5207.2.2/30.06.2005 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη προς την ΥΠΑ.
3. Το υπ' αριθ. πρωτ. ΚΑΗΚ/ΗΛ/2982/08.07.2005 έγγραφο του Τμήματος Ηλεκτρονικών του ΚΑΗΚ, προς τη Δ/ση Περιβάλλοντος Νομαρχίας Ηρακλείου.
4. Το υπ' αριθ. πρωτ. 5207.2.3/13.09.2005 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη προς την ΥΠΑ.
5. Το υπ' αριθ. πρωτ. ΠΡΟΠΕ/4120/987/Φ. ΚΑΗΚ/07.11.2005 έγγραφο του Τμήματος Προστασίας Περιβάλλοντος της ΥΠΑ προς τον Συνήγορο του Πολίτη.
6. Το υπ' αριθ. πρωτ. 140588/21.02.2005 έγγραφο της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ, προς τον Περιβαλλοντικό – Εξωραϊστικό Σύλλογο Ν. Αλικαρνασσού Ηρακλείου Κρήτης.
7. Το υπ' αριθ. πρωτ. 125979/14.06.2004 έγγραφο της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ, προς το Υπουργείο Μεταφορών και την ΥΠΑ.
8. Η από 08.12.2005 Έκθεση Αυτοψίας της Δ/σης Ανάδειξης & Προστασίας Περιβάλλοντος, Δ/σης Δημόσιας Υγείας Νομαρχίας Ηρακλείου και Λιμεναρχείου Ηρακλείου.
9. Το υπ' αριθ. πρωτ. ΠΡΟΠΕ/50/1/Φ.ΚΑΗΚ/02.01.2006 έγγραφο του Τμήματος Προστασίας Περιβάλλοντος της ΥΠΑ, προς τη Νομαρχία Ηρακλείου.
10. Το υπ' αριθ. πρωτ. ΠΡΟΠΕ/662/14/Φ.ΚΑΗΚ/10.01.2006 έγγραφο του Τμήματος Προστασίας Περιβάλλοντος της ΥΠΑ προς τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Ηρακλείου.
11. Το υπ' αριθ. πρωτ. ΚΑΗΚ/ΕΚ/6498/19.11.04 έγγραφο του Τμήματος Εναέριας Κυκλοφορίας του ΚΑΗΚ, προς τον Δήμο Ν. Αλικαρνασσού.
12. Το υπ' αριθ. πρωτ. ΚΑΗΚ/ΕΚ/4689/22.09.2005 έγγραφο του Τμήματος Εναέριας Κυκλοφορίας του ΚΑΗΚ προς τον Δήμο Ν. Αλικαρνασσού.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Συνήγορος του Πολίτη ανέλαβε τη διερεύνηση της υπ' αριθμ. 5207/28.03.2005 αναφοράς του ***** Συλλόγου Ν. Αλικαρνασσού Ηρακλείου Κρήτης. Ο Σύλλογος κατήγγειλε ότι λόγω της λειτουργίας του Κρατικού Αερολιμένα Ηρακλείου Κρήτης (εφεξής ΚΑΗΚ) προκαλούνται σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα στην ευρύτερη περιοχή.

Κατόπιν εξέτασης των στοιχείων της υπόθεσης, η Ανεξάρτητη Αρχή απέστειλε έγγραφο (σχετικό υπ'αριθμ. 2) στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, ζητώντας τις απόψεις της υπηρεσίας επί των αναφευόμενων ζητημάτων. Επίσης, ήλθε σε επαφή με την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, η οποία είχε ήδη επισκεφθεί τον αερολιμένα. Στη συνέχεια, στις 20.07.2005, η αρμόδια Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη κα Χ. Χατζή πραγματοποίησε επίσκεψη στον ΚΑΗΚ, και ύστερα από προφορική συζήτηση που είχε με υπηρεσιακούς παράγοντες του αερολιμένα, προέκυψαν τα εξής στοιχεία:

α) Αποδέκτης των αστικών αλλά και των ομβρίων λυμάτων του ΚΑΗΚ είναι η θάλασσα και όχι ο βιολογικός σταθμός της πόλης του Ηρακλείου, κατά παράβαση των υπ' αριθ. 6 και 7 όρων της οικείας (σχετικό υπ'αριθμ.1) ΚΥΑ.

β) Δεν έχουν εγκατασταθεί τα κατάλληλα τεχνικά μέσα για την αυτόματη καταγραφή και παρακολούθηση της τήρησης των λειτουργικών διαδικασιών μείωσης του θορύβου των αεροσκαφών, όπως αυτές περιγράφονται στο Κεφάλαιο Ε' άρθρο 12 του ΠΔ 1178/1981 (ΦΕΚ 291 Α').

γ) Δεν έχει εγκατασταθεί σύστημα καταγραφής θορύβου, κατά παράβαση του υπ' αριθ. 15 όρου της ως άνω ΚΥΑ.

δ) Τέλος, κατά παράβαση του υπ' αριθμ. 15 όρου της ως άνω ΚΥΑ, το εγκαταστημένο σύστημα μέτρησης και παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης βρισκόταν εκτός λειτουργίας από τον Απρίλιο του 2003, όπως προκύπτει από το σχετικό (υπ'αριθμ. 3) έγγραφο του Τμήματος Ηλεκτρονικών του ΚΑΗΚ, και επανετέθη σε λειτουργία την 20.07.2005.

Μετά από αυτές τις διαπιστώσεις, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε (το σχετικό υπ'αριθμ. 4) έγγραφο προς την ΥΠΑ, η οποία απάντησε με το (σχετικό υπ'αριθμ. 5) έγγραφο.

Στο εν λόγω έγγραφο, η ΥΠΑ δηλώνει τα εξής:

1. Το έργο της κατασκευής του παράλληλου τροχοδρόμου του αερολιμένα (έργο το οποίο έχει ολοκληρωθεί από τον Μάιο του 2002) μπορεί να ενταχθεί στα έργα της παραγράφου δ5 της ως άνω ΚΥΑ, και κατά συνέπεια νομίμως κατασκευάστηκε.
2. Δεν έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή του αγωγού διασύνδεσης του αποχετευτικού δικτύου του αερολιμένα με το αντίστοιχο δίκτυο του Δήμου Ηρακλείου, και η διάθεση των αστικών λυμάτων του ΚΑΗΚ γίνεται προς το παρόν σε βόθρο, ενώ υπάρχει η μελλοντική πρόβλεψη απομάκρυνσης των λυμάτων με βυτία.

3. Μολονότι η διάθεση των ομβρίων υδάτων από τις εγκαταστάσεις του αερολιμένα γίνεται στη θάλασσα, η υπηρεσία εκτιμά ότι αυτό δεν επιβαρύνει τον φυσικό αποδέκτη.
4. Δεν έχει εγκατασταθεί το προβλεπόμενο από την ως άνω ΚΥΑ σύστημα καταγραφής θορύβου.
5. Έχει εγκατασταθεί και βρίσκεται σε λειτουργία σύστημα καταγραφής και παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, όπως ορίζεται από την ως άνω ΚΥΑ.

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΨΙΑΣ

Σε συνέχεια των ανωτέρω, και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 5 του Ν. 3094/2003, κλιμάκιο του επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη, αποτελούμενο από τους Χ. Αθανασοπούλου, Δ. Βελαώρα και Σ. Στασινό, μαζί με κλιμάκιο της Δ/νσης Περιβάλλοντος και Δ/νσης Υγείας της Νομαρχίας Ηρακλείου και του Λιμεναρχείου Ηρακλείου, διενήργησε στις 08.12.2005 αυτοψία στις εγκαταστάσεις του ΚΑΗΚ, με σκοπό τον έλεγχο των καταγγελομένων και την οριστική αποσαφήνιση όλων των ζητημάτων.

Από τη διενεργηθείσα αυτοψία διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Δεν έχει κατασκευαστεί περιμετρικά της πίστας του αεροδρομίου αγωγός που θα συλλέγει τα όμβρια ύδατα, όπως όφειλε να είχε κατασκευασθεί σύμφωνα με την παρ. δ7 της ως άνω ΚΥΑ. Αντίθετα, σύμφωνα με τις προφορικές διαβεβαιώσεις των παραγόντων του αερολιμένα, υπάρχει αγωγός μόνο από τη μία πλευρά της πίστας.
- Τα ύδατα που συλλέγονται από τον μοναδικό αγωγό, απορρέουν σε σηπτικό βόθρο και στη συνέχεια οδηγούνται με αντλίες στην θάλασσα, μέσω του αγωγού της Βιομηχανικής Περιοχής (ΒΙΠΕ) Ηρακλείου, ενώ τα όμβρια από την άλλη πλευρά απορρέουν χωρίς επεξεργασία στον περιβάλλοντα χώρο. Σύμφωνα δε με την παρ. δ7 της ως άνω ΚΥΑ, τα όμβρια ύδατα θα πρέπει να υφίστανται προεπεξεργασία και στη συνέχεια να οδηγούνται στον βιολογικό σταθμό του Ηρακλείου.
- Τα αστικά λύματα καταλήγουν και αυτά στον προαναφερθέντα σηπτικό βόθρο, και στη συνέχεια οδηγούνται στη θάλασσα μαζί με τα όμβρια μέσω του αγωγού της ΒΙΠΕ Ηρακλείου, κατά παράβαση της παρ. δ6 της ως άνω ΚΥΑ, η οποία ορίζει ότι θα πρέπει να οδηγούνται στον βιολογικό σταθμό του Ηρακλείου. Σύμφωνα με προφορικές διαβεβαιώσεις των παραγόντων του αερολιμένα, τα λύματα (αστικά και όμβρια) που καταλήγουν στο σηπτικό βόθρο καθιζάνουν, και το ίζημα συλλέγεται από βυτία, γεγονός που δεν κατέστη δυνατό να διαπιστωθεί καθώς δεν μας παρουσιάστηκαν τα σχετικά με τη μεταφορά παραστατικά.
- Μία φορά ανά έτος, σύμφωνα με προφορική διαβεβαίωση των παραγόντων του αερολιμένα, διενεργείται καθαρισμός της πίστας με ειδικό πλυστικό μηχάνημα. Τα υγρά απόβλητα του καθαρισμού απομακρύνονται με τον ίδιο τρόπο όπως τα όμβρια ύδατα, ενώ τα στερεά απόβλητα (τα οποία,

σημειωτέον, δύνатаι να περιέχουν τοξικές και επικίνδυνες για το περιβάλλον ουσίες, όπως κατάλοιπα γόμας ελαστικών, κατάλοιπα καυσαερίων των αεροσκαφών, πίσσες κ.λπ.) διατίθενται όπως και τα κοινά αστικά στερεά απόβλητα του αεροδρομίου.

- Ο νέος παράλληλος τροχόδρομος του αερολιμένα έχει κατασκευασθεί και βρίσκεται σε λειτουργία. Το συγκεκριμένο έργο δεν προβλέπεται στην ως άνω ΚΥΑ, και δεν έχει λάβει περιβαλλοντική αδειοδότηση από το ΥΠΕΧΩΔΕ, όπως προκύπτει από το σχετικό έγγραφο υπ' αριθμ. 6.
- Δεν έχει εγκατασταθεί σύστημα μέτρησης θορύβου, κατά παράβαση της παρ. δ15 της ως άνω ΚΥΑ.
- Έχουν ολοκληρωθεί έργα επέκτασης και βελτίωσης του κτιρίου των διοικητικών υπηρεσιών αλλά και του κτιρίου αφίξεων του αερολιμένα. Οι συγκεκριμένες επεκτάσεις έχουν συνολικό εμβαδόν άνω των 10.000 τ.μ., σύμφωνα με δήλωση των παραγόντων του αερολιμένα.
- Έχει εγκατασταθεί και βρίσκεται σε λειτουργία σταθμός μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, σύμφωνα με την παρ. δ15 της ως άνω ΚΥΑ.
- Αντίγραφο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του ΚΑΗΚ, δεν βρισκόταν στον χώρο του αερολιμένα, κατά παράβαση της παρ. η της ως άνω ΚΥΑ.
- Σύμφωνα με προφορική διαβεβαίωση των παραγόντων του αερολιμένα, τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια από τα οχήματα της ΥΠΑ που χρησιμοποιούνται στον ΚΑΗΚ, καθώς και οι άχρηστοι συσσωρευτές από οχήματα, συσκευές UPS κ.ά., διατίθενται σε εταιρείες συλλογής. Δεν μας παρουσιάστηκαν όμως παραστατικά παράδοσης αυτών, ώστε να ελεγχθεί η τήρηση των όρων δ11 και δ13 της ως άνω ΚΥΑ.
- Οι εταιρείες επίγειας εξυπηρέτησης που δραστηριοποιούνται στον χώρο του ΚΑΗΚ (Ολυμπιακή, Swissport, Goldair), διαθέτουν χώρους συντήρησης και πλύσεως οχημάτων, χωρίς όμως να έχουν λάβει και τα κατάλληλα μέτρα για τη συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των υγρών αποβλήτων. Επίσης, στις εγκαταστάσεις γεμιστηρίων της Ολυμπιακής, διαπιστώθηκε ύπαρξη πετρελαιοειδών επί του ασφαλτοστρωμένου εδάφους, τα οποία μέσω των ομβρίων απολήγουν σε αγωγό που εκβάλλει, επιφανειακά, σε χώρο δίπλα από τις εγκαταστάσεις, χωρίς σχετική επεξεργασία. Η εν λόγω διαδικασία είναι αντίθετη με την παρ. 11 της ως άνω ΚΥΑ, αλλά και με τα προβλεπόμενα από την ΚΥΑ 98012/2001/96, όπως αντικαταστάθηκε από το ΠΔ 82/2004.
- Στις εγκαταστάσεις τροφοδοσίας καυσίμων της εταιρείας BP διαπιστώθηκε η ύπαρξη υπεδαφίου συστήματος διάθεσης επεξεργασμένων αποβλήτων (πιθανώς σηπτικού βόθρου), όπου καταλήγουν οι απορροές από τους υπαίθριους χώρους της εγκατάστασης αλλά και επιβαρημένα ελαιώδη απόβλητα, πιθανώς από την εξυδάτωση των δεξαμενών αποθήκευσης καυσίμων.

Οι προαναφερθείσες διαπιστώσεις επιβεβαιώνονται και από την έκθεση αυτοψίας (σχετικό υπ' αριθμ. 8) που συνέταξαν οι υπηρεσίες της Νομαρχίας Ηρακλείου.

3. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σε συνέχεια της αποστολής της εκθέσεως αυτοψίας της Νομαρχίας Ηρακλείου στην ΥΠΑ, η αρμόδια υπηρεσία απάντησε με το σχετικό υπ' αριθμ. 9 έγγραφο. Σύμφωνα με αυτό, η ΥΠΑ δηλώνει ότι:

1. Υπάρχει αντίγραφο της ΜΠΕ του ΚΑΗΚ στον αερολιμένα.

Όμως, παρά την αναζήτηση αυτής από το κοινό κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη και της Νομαρχίας Ηρακλείου, η μελέτη δεν μας επιδόθηκε από τον κ Αερολιμενάρχη, ο οποίος αρνήθηκε ότι αυτή υπήρχε στη διάθεσή του.

2. Έχει ξεκινήσει η διαδικασία προμήθειας του συστήματος παρακολούθησης θορύβου, ενώ λαμβάνονται όλα τα κατάλληλα μέτρα για την μείωση του θορύβου, υπάρχει συνεχής παρακολούθηση και επικοινωνία των διευθύνσεων του αεροδρομίου με τους πιλότους των αεροσκαφών με στόχο τη τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών. Παράλληλα, χρησιμοποιείται το άκρο του αεροδιαδρόμου προς την πόλη μόνο από το 5% των κινήσεων των αεροσκαφών, για λόγους μείωσης του θορύβου.

Αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός, ότι ο ΚΑΗΚ δεν διαθέτει σήμερα, ούτε διέθετε στο παρελθόν σύστημα καταγραφής και παρακολούθησης του αεροπορικού θορύβου. Γίνεται, συνεπώς, εύκολα κατανοητό, ότι η παρακολούθηση των διαδικασιών προσέγγισης των αεροσκαφών στον αερολιμένα, όσον αφορά τον προκαλούμενο από τα αεροσκάφη θόρυβο, γίνεται με απολύτως υποκειμενικό τρόπο, αφού δεν υπάρχει αντικειμενικό σύστημα καταγραφής του θορύβου.

Σύμφωνα με την Οδηγία 2002/49/ΕΚ «Για την αξιολόγηση και διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου» (η οποία δεν έχει ακόμη εναρμονισθεί στην εθνική νομοθεσία, ισχύει όμως ως έχει, καθώς έχει παρέλθει ο χρόνος για την εναρμόνισή της), για τον θόρυβο των αεροσκαφών στις περιοχές των μεγάλων αεροδρομίων, απαιτείται η επαναχάραξη των ισοθροβικών καμπυλών με χρήση νέων εναρμονισμένων δεικτών θορύβου. Για δε την κατάλληλη αντιμετώπιση των συμβάντων θορύβου, πρέπει να εγκατασταθεί σύστημα καταγραφής των πτήσεων σε σύνδεση με σύστημα παρακολούθησης του θορύβου. Κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί έως σήμερα στον ΚΑΗΚ.

Προσθέτως, η ΥΠΑ αναφέρεται στο 5% των κινήσεων των αεροσκαφών από το δυτικό άκρο, χωρίς όμως να διευκρινίζει εάν αυτό αφορά απογειώσεις ή προσγειώσεις και προς ποια κατεύθυνση. Σύμφωνα με τους κατοίκους της περιοχής, το ποσοστό αυτό αφορά απογειώσεις που γίνονται με κατεύθυνση από τη Δύση προς την Ανατολή, ενώ η συντριπτική πλειονότητα των απογειώσεων γίνεται με αντίθετη κατεύθυνση, με αποτέλεσμα τα αεροσκάφη κατά την απογείωση να πετούν πάνω από το Ηράκλειο, προκαλώντας έτσι έντονη ηχητική ρύπανση στην αστική περιοχή.

Τέλος, ο ισχυρισμός της ΥΠΑ που διατυπώνεται στο σχετικό υπ' αριθμ. 10 έγγραφο, ότι δηλαδή σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική τα ελληνικά αεροδρόμια, όπως και αυτά των ξένων κρατών, περιορίζουν τις αεροπορικές κινήσεις κατά τη διάρκεια των ευαίσθητων στον θόρυβο ωρών του 24ωρου, δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση του ΚΑΗΚ. Και τούτο, διότι όπως προκύπτει από τα σχετικά (υπ' αριθμ. 11 και 12) έγγραφα, οι κινήσεις των αεροσκαφών κατά τις νυχτερινές ώρες είναι ιδιαίτερα πυκνές στις περιόδους που αναφέρονται στα σχετικά έγγραφα.

3. Αναμένεται η ολοκλήρωση της σύνδεσης του αγωγού των αστικών λυμάτων του ΚΑΗΚ με την Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων του Δ.Ηρακλείου, ενώ μέχρι τότε αυτά αποθηκεύονται σε βοθροδεξαμενή η οποία εκκενώνεται με βυτία όταν πληρωθεί.

Όπως διαπιστώθηκε από την πρόσφατη αυτοψία, τόσο από τον Συνήγορο του Πολίτη, όσο και από τη Νομαρχία Ηρακλείου, τα αστικά λύματα συνεχίζουν να απορρέουν στη θάλασσα, παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις της ΥΠΑ. Σύμφωνα δε με το αρθ. 3 παρ. 1α του ΠΔ 58/1988, «*Απαγορεύεται η απόρριψη στις ακτές, στα λιμάνια και στα ελληνικά χωρικά ύδατα πετρελαίου, πετρελαιοειδών μιγμάτων, επιβλαβών ουσιών ή μιγμάτων αυτών και πάσης φύσεως αποβλήτων, λυμάτων και απορριμμάτων από τα οποία μπορεί να προκληθεί ρύπανση της θάλασσας και των ακτών*». Το γεγονός ότι εκκρεμεί η ολοκλήρωση του έργου διάθεσης των λυμάτων, δεν δικαιολογεί την απουσία εναλλακτικής διάθεσης αυτών μέχρι το πέρας των εργασιών.

4. Τα όμβρια ύδατα συλλέγονται από αποστραγγιστικό δίκτυο και στη συνέχεια οδηγούνται στη θάλασσα, χωρίς να επιβαρύνουν τον φυσικό αποδέκτη, ενώ παράλληλα έχει προγραμματιστεί η πρωτοβάθμια επεξεργασία αυτών. Η δε διάθεση των ομβρίων στον βιολογικό σταθμό του Ηρακλείου δεν μπορεί να γίνει λόγω ανεπάρκειας αυτού.

Σύμφωνα όμως με τις προφορικές διαβεβαιώσεις των παραγόντων του ΚΑΗΚ, τέτοιο αποστραγγιστικό δίκτυο δεν υπάρχει. Πέραν τούτου, είναι γεγονός ότι αυτά οδηγούνται κατά παράβαση της ως άνω ΚΥΑ στη θάλασσα, ενώ η εκτίμηση ότι αυτό δεν επιβαρύνει τον αποδέκτη, είναι αυθαίρετη, καθώς δεν βασίζεται σε αντικειμενικό στοιχείο ή μέτρηση. Τέλος, εάν ο βιολογικός σταθμός του Ηρακλείου δεν επαρκεί για την επεξεργασία των ομβρίων, θα πρέπει η ΥΠΑ να ζητήσει ως προς το σημείο αυτό την τροποποίηση των περιβαλλοντικών όρων από το ΥΠΕΧΩΔΕ, προτείνοντας άλλη καταλληλότερη λύση.

5. Το έργο της κατασκευής του παράλληλου τροχοδρόμου εκτελέστηκε με βάση την ισχύουσα ΚΥΑ και δεν τίθεται θέμα παράβασης αυτής.

Αντίθετα όμως, όπως προκύπτει από το σχετικό (υπ' αριθμ. 6) έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ, υποβλήθηκε εκ των υστέρων (03.02.2004) αίτημα για την περιβαλλοντική αδειοδότηση κατασκευής του παράλληλου τροχοδρόμου, έργο που δεν είχε συμπεριληφθεί στην ως άνω ΚΥΑ, και για το οποίο ουδέποτε δόθηκε περιβαλλοντική αδειοδότηση από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ. Είναι δε προφανές ότι στην περίπτωση που η ΥΠΑ είχε εξ αρχής κρίνει ότι για το έργο δεν απαιτείται αδειοδότηση, δεν θα την είχε ζητήσει από το ΥΠΕΧΩΔΕ όπως προκύπτει από το σχετικό (υπ' αριθμ. 6) έγγραφο.

6. Δεν τίθεται θέμα παραβίασης της ως άνω ΚΥΑ, όσον αφορά τα έργα επέκτασης του κτιρίου του αεροσταθμού, τα οποία υλοποιήθηκαν με βάση την οικεία (σχετικό υπ' αριθμ. 7) απόφαση του Γ.Γ. ΥΠΕΧΩΔΕ.

Σύμφωνα όμως με την παρ. δ3 και δ4 της ως άνω ΚΥΑ, «Δεν θα γίνουν προς το παρόν τα προτεινόμενα στη ΜΠΕ έργα επέκτασης και βελτίωσης του υφιστάμενου αεροδρομίου πλην των αναφερομένων παρακάτω» και «Έργα βελτίωσης και επέκτασης θα γίνουν μετά την οριστικοποίηση του θέματος του λοξού διαδρόμου και αφού ακολουθηθούν οι διαδικασίες προέγκρισης χωροθέτησης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων τόσο για το λοξό διάδρομο όσο και για τα υπόλοιπα έργα επέκτασης βελτίωσης». Σε κανένα σημείο της ΚΥΑ δεν προβλέπονται έργα επέκτασης και βελτίωσης της κτιριακής υποδομής του αερολιμένα, ενώ για τις εκτελεσθείσες εργασίες δεν ακολουθήθηκαν οι διαδικασίες έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Αντίθετα, με το σχετικό υπ' αριθμ. 7 έγγραφο της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ, που υπογράφει ο Γ.Γ. ΥΠΕΧΩΔΕ, το έργο απαλλάχθηκε από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης με το σκεπτικό ότι «δεν επέρχονται ουσιαστικές αλλαγές ως προς τις επιπτώσεις του στο περιβάλλον».

7. Τα μεταχειρισμένα ορυκτέλαια και οι άχρηστοι συσσωρευτές διατίθενται σε κατάλληλες εταιρείες συλλογής, σύμφωνα με την σχετική ΚΥΑ.

Παρά όμως τις διαβεβαιώσεις της ΥΠΑ, δεν προσκομίσθηκαν παραστατικά παραλαβής τέτοιων υλικών ούτε στον Συνήγορο του Πολίτη ούτε στη Νομαρχία Ηρακλείου.

Από το σύνολο των προαναφερθέντων γίνεται φανερό ότι ο Κρατικός Αερολιμένας Ηρακλείου Κρήτης λειτουργεί, παραβιάζοντας μέρος των περιβαλλοντικών όρων της υπ' αριθ. πρωτ. 107112/19.05.1998 ΚΥΑ Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Μεταφορών. Ανακεφαλαιώνοντας, πρόκειται για τους όρους:

- δ3 και δ4 - σχετικά με την κατασκευή έργων επέκτασης – βελτίωσης
- δ6,δ7 και δ12 - σχετικά με τη διάθεση των υγρών αποβλήτων
- δ15 - σχετικά με την παρακολούθηση του θορύβου
- η - σχετικά με την ύπαρξη της ΜΠΕ του αερολιμένα στις εγκαταστάσεις αυτού,

ενώ δεν κατέστη δυνατό να διαπιστωθεί η τήρηση των όρων δ11 και δ13 σχετικά με τη διάθεση μεταχειρισμένων ορυκτελαίων, τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων.

Οι ως άνω διαπιστώσεις αποτελούν προσβολές στο περιβάλλον και εμπίπτουν στις διατάξεις του Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α') «Για την προστασία του περιβάλλοντος». Στις διατάξεις των άρθρων 28, 29 και 30 του ως άνω νόμου προβλέπονται ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις για οποιοδήποτε ρυπαίνει ή συμβάλλει στην πρόκληση ρύπανσης ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος με πράξη ή παράλειψη κατά παράβαση των νομίμων διατάξεων.

Τα προβλήματα που πηγάζουν από την ρύπανση του περιβάλλοντος και την ηχορύπανση, η οποία προκαλείται από αεροδρόμια, βιομηχανικές εγκαταστάσεις, εργοτάξια, καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος και άλλες πηγές αποτελούν ένα υπαρκτό και εν πολλοίς άλυτο πρόβλημα για τους περιοίκους των συγκεκριμένων περιοχών. Ειδικότερα, οι οχλήσεις από τον θόρυβο δεν αντιμετωπίζονται μόνο από την σχετική εθνική νομοθεσία αλλά και από την ευρωπαϊκή κοινοτική νομοθεσία,

καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).

Στο άρθρο 8 της Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΣΔΑ), κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην κατοικία, στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή. Υπάρχει μάλιστα σχετική νομολογία [βλ. λ.χ. την απόφαση Powel Rayner κατά του Ηνωμένου Βασιλείου (21/02/1990) (www.echr.coe.int), η οποία αφορά ηχορύπανση από το θόρυβο του αεροδρομίου Heathrow, καθώς και την απόφαση Lopez Ostra κατά Ισπανίας (09/12/1994), σχετικά με οχλήσεις και θόρυβο προερχόμενα από σταθμό διαχείρισης απορριμμάτων]. Οι γειτονικές οχλήσεις και το πρόβλημα της ηχορύπανσης, κατά το ΕΔΔΑ, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο ανοχής, η δε προσβολή του δικαιώματος στην κατ'αρχήν ακώλυτη απόλαυση της κατοικίας, είναι παράνομη και αθέμιτη, εάν δεν δικαιολογείται από μία δίκαιη στάθμιση των εκατέρωθεν συμφερόντων. Τέλος, αξίζει να μνημονευτεί η πρόσφατη σχετικά απόφαση Moreno Gómez κατά Ισπανίας (16/02/2005), από την οποία προκύπτει ότι υπάρχει προσβολή του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, η οποία, όμως, δεν συνίσταται μόνο στην παραβίαση της απόλαυσης του δικαιώματος της κατοικίας, αλλά και στην αδράνεια των αρμοδίων αρχών να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή και τη μείωση του θορύβου.

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις, ο Συνήγορος του Πολίτη προβαίνει στην έκδοση του παρόντος πορίσματος και προτείνει τις εξής ενέργειες με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην κρίσιμη περιοχή και την τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας:

1. Την άμεση προμήθεια συστήματος παρακολούθησης του αεροπορικού θορύβου καθώς και συστήματος καταγραφής των πτήσεων σε σύνδεση με το σύστημα παρακολούθησης του θορύβου.
2. Την επαναχάραξη των ισοθορυβικών καμπυλών στην ευρύτερη περιοχή του αερολιμένα, με χρήση των νέων εναρμονισμένων δεικτών θορύβου, όπως αυτοί καθορίζονται στην Οδηγία 2002/49/ΕΚ.
3. Την άμεση ολοκλήρωση της κατασκευής του αγωγού διασύνδεσης του αποχετευτικού δικτύου του αεροδρομίου με τον βιολογικό σταθμό της πόλης του Ηρακλείου.
4. Την εύρεση εναλλακτικού τρόπου διάθεσης των αστικών λυμάτων του αεροδρομίου, μέχρι την ολοκλήρωση του αγωγού διασύνδεσης.
5. Την άμεση κατασκευή αγωγού περισυλλογής των ομβρίων υδάτων περιμετρικά της πίστας του αεροδρομίου.
6. Την κατασκευή κατάλληλης εγκατάστασης προεπεξεργασίας των ομβρίων υδάτων.
7. Την εισήγηση προς το ΥΠΕΧΩΔΕ για την τροποποίηση της ΚΥΑ έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του ΚΑΗΚ, στο θέμα που αφορά την σύνδεση του αγωγού των ομβρίων υδάτων με τον βιολογικό σταθμό της πόλης του Ηρακλείου και την εκτέλεση έργων στον αερολιμένα (παράλληλος τροχόδρομος, επεκτάσεις αεροσταθμού).

8. Την λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ορθή λειτουργία των εγκαταστάσεων των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον χώρο του αερολιμένα.
9. Μέχρι την εγκατάσταση των ανωτέρω συστημάτων, η ΥΠΑ θα πρέπει να μας γνωρίσει σαφές χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των διαδικασιών.

Ενόψει των ανωτέρω, παρακαλούνται, η ΥΠΑ και τα συναρμόδια Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Μεταφορών να μεριμνήσουν για τη λήψη όλων των προβλεπόμενων από τον νόμο μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος και την τήρηση της νομιμότητας, ενημερώνοντας σχετικά την Ανεξάρτητη Αρχή.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ευελπιστεί στη θετική ανταπόκριση των εμπλεκομένων φορέων και παραμένει στη διάθεσή τους για κάθε σχετική πληροφορία.